

VÝZNAM INFORMAČNÍHO TOKU O JTZ A RTZ PRO PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ OPERACE

Významnou složkou speciálního technického zabezpečení, které je důležitou součástí všestranného zabezpečení bojové činnosti, je jaderné technické zabezpečení (JTZ) a raketové technické zabezpečení (RTZ). Proto v článku chci objasnit strukturu a způsob předávání informací o stavu JTZ a RTZ, ukázat na některé současné problémy, jejich možné řešení a tím přispět ke zlepšení této problematiky.

Přitom považuji za nutné zdůraznit, že JTZ a RTZ je potřebné chápat jako problematiku vševojskovou a ne jako úzce vojskovou nebo materiální. A to proto, že tyto dvě složky podstatně ovlivňují rozhodnutí vševojskového velitele při plánování a řízení operace za použití jaderných zbraní, nebo bez nich, zejména ve stanovení úkolů operace, pásem bojové činnosti, operační a bojové sestavy, požadovaného stupně ničení, rozdělení nepřátelských objektů atd.

V Plánu operace proto musí být stanoveny:

- úkoly a cíle JTZ a RTZ,
- kdo a v jakých termínech a prostorech uskutečňuje zásobování,
- plánované přísuny raketových nosičů, bojových hlavic, raket a způsob jejich převzetí,
- lhůty zahájení a ukončení přípravy opatření JTZ a RTZ,
- organizace a skladování raket a bojových hlavic, jejich ochrany a obrany,
- způsoby organizace předepsaných prací k přípravě raket,
- opatření k zamezení neschváleného výdeje, odpálení a způsob kontroly tohoto opatření,

— způsoby odstraňování následků havárie hlavic, nosičů a raket a opatření při nebezpečí, že se jich zmocní nepřítel.

Přípravu návrhu k použití jaderných prostředků uskutečňuje skupina plánování a řízení jaderného a palebného ničení. Ta ke své činnosti potřebuje především znát situaci a stav útvarů a jednotek, které se podílejí na plnění úkolů JTZ a RTZ, zejména stav v zabezpečení raketami, raketovými nosiči, bojovými hlavicemi a speciální municí, dále odpalovacími zařízeními a důležitou technickou pozemního zařízení.

V dosavadní praxi jsou potřebné údaje získávány především z bojových a odborných nařízení nadřízeného stupně, z operačních (bojových) hlášení podřízených a ze součinnostního jednání. Vlastní informační tok o stavu JTZ a RTZ nebyl ještě vytvořen. Upřesňování údajů probíhá zpravidla při součinnostních jednáních, tím dochází k prodlužování nároků na čas, ale i na organizaci, a tak údaje ztrácejí objektivnost.

Vydáním Bojového řádu pozemního vojska ČSLA byla vymezena diferencovaná odpovědnost za plánování, organizaci a řízení úkolů jednotlivých složek speciálního technického zabezpečení. Zvýrazněna byla především odpovědnost velitelů (náčelníků) druhů vojsk k zabezpečení opatření JTZ a RTZ.

Specifika plánování, organizace a řízení JTZ a RTZ v raketovém vojsku a dělostřelectvu ČSLA si vynutila v návazných předpisech pro bojové použití stanovit i specifické požadavky na vedení odpovídající dokumentace a vytvoření informačního toku. Tím dochází ke zvýšení přehledu a aktuálnosti jednotlivých údajů a ke snížení potřeby součinnosti mezi jednotlivými náčelníky služeb. Význam tohoto opatření k racionalizaci práce je patrný zvláště na štábech armády a frontu. Tyto štáby organizují a zabezpečují plnění všech hlavních opatření JTZ a RTZ a soustřeďují se u nich informace od podřízených o speciálním technickém zabezpečení. Vylučuje se tím i nutnost organizovat součinnostní jednání k získávání potřebných údajů od jednotlivých náčelníků druhů služeb, kteří mají svá pracoviště na týlovém velitelském stanovišti (TVS).

Pro informační tok se zpracovávají tyto dokumenty:

- Zabezpečení raketového vojska raketami, raketovými nosiči a bojovými hlavicemi.
- Zabezpečení technikou pozemního zařízení raketového vojska.
- Zabezpečení raketami, raketovými nosiči, bojovými hlavicemi a technikou pozemního zařízení.
- Deník evidence počtů a pohyb jaderné munice.

Informační tok zabezpečuje po linii raketového vojska a dělostřelectva znalost o stavu a zabezpečení jadernou municí, raketovými nosiči, raketami s konvenčními i speciálními bojovými hlavicemi, výzbrojí a vybranou technikou pozemního zařízení a umožňuje předávání potřebných údajů od stupně oddílu přes jednotlivé stupně až po front, kde se opatření JTZ a RTZ centralizují.

Na stupni útvaru nejsou většinou problémy se získáváním konkrétních údajů o JTZ a RTZ. Pouze dílčí problémy přetrvávají v nesjednocení jednotlivých požadavků na způsob a rozsah vedení pomocných dokumentů, přehledů a hlášení ze strany jednotlivých služeb. Vedení zastaralých a neaktualizovaných dokumentů spočívá i v tom, že někteří funkcionáři požadují více dokumentů; přitom by jim po sjednocení požadavků postačoval jeden.

U vševojskové divize je prosazení informačního toku prozatím relativně nejsložitější, i když podíl štábu divize na plánování jaderného ničení je uskutečňován většinou jen zprostředkovaně. Až na malé výjimky, jako např. působení divize na samostatném směru, je podíl divize na jaderném ničení a jeho účast v hromadném jaderném úderu, organizována zpravidla stupněm armády nebo frontu. Zkušenosti z operačních a taktických cvičení přitom plně potvrdily nutnost užšího zapojení tohoto stupně do informačního toku. Výrazně se tím zefektivní proces plánování, zpracování nařízení jak pro podřízený raketový útvar, tak i pro posilové prostředky.

K vytvoření struktury informačního toku po linii raketového vojska a dělostřelectva byly zavedeny kódované dokumenty pro hlášení a evidenci stavu JTZ a RTZ (byly zavedeny po jejich ověření a sjednocení ve štábech a vojskách v roce 1987), v nařízeních a periodických lhůtách. Tyto pomůcky jsou zpracované s ohledem na dosud používané formuláře a na specifické údaje, které jsou nutné pro plánování, organizaci a řízení JTZ a RTZ.

Informační tok má dvě části:

— údaje o zabezpečení raketami, raketovými nosiči, bojovými hlavicemi a speciální municí,

— údaje o zabezpečení technikou pozemního zařízení.

Tyto části jsou formálně vedeny na jednom nebo dvou tiskopisech podle daného stupně velení, které jsou připraveny tak, že obsahově i svým uspořádáním na sebe navazují. Hlášení jsou podávána jak po utajených pojítkách, tak i písemně ve stanovených lhůtách nebo bezprostředně (např. hlášení o spotřebě, zničení, uskutečněných přísunech atd.).

Zkušenosti z etapy ověřování informačního toku prokázaly oprávněnost jeho zavedení.

Informační tok napomáhá nejen včasnému a reálnému zplánování úkolů JTZ a RTZ, ale na minimum vylučuje především odhady a pozdější upřesňování, zároveň také snižuje nároky na organizaci součinnosti a tím jsou vytvářeny podmínky pro nepřetržitě a pevně řízení uskutečňovaných opatření a jejich kontrolu. Také dříve obsahové a formální sjednocení dokumentace značně ztěžovalo využívání zpracovaných metodik činnosti štábů a neumožňovalo využití zastupitelnosti funkcionářů mezi sebou.

Problematika JTZ a RTZ má své nezastupitelné místo při plánování a řízení obranné i útočné operace a je jednou z podmínek úspěšného splnění jejich

úkolu. Podcenění otázek JTZ a RTZ v době, kdy je stálé nebezpečí použití jaderných a raketových zbraní, by mohlo mít značné následky. Zanedbatelná není ani skutečnost, že narůstá možnost použití vysoce přesných raket s konvenčními bojovými hlavicemi. Správná funkce informačního toku je důležitým předpokladem účelného organizování, řízení a realizace JTZ a RTZ. Nelze je ale považovat jen za oblast vojenskou, nýbrž je nutné je chápat jako nedílnou součást vševojskového systému a podle toho vytvářet podmínky pro jejich realizaci.

Uvedený informační tok po linii raketového vojska a dělostřelectva využívá klasických prostředků. V současné etapě je nutné jej považovat za rozhodující. V případě zavedení prostředků automatizace velení se předpokládá jeho postupné převedení do programů automatizovaného předávání informací.